

**UCHWAŁA NR XXIII/171/12
RADY MIEJSKIEJ W STRONIU ŚLĄSKIM**

z dnia 24 września 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012 – 2015 na terenie Gminy Stronie Śląskie.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 2001 roku Dz. U. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami) i art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz.887 ze zmianami) - Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2015 na terenie Gminy Stronie Śląskie w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Ryszard Suliński

Załącznik
do uchwały Nr XXIII/171/12
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
z dnia 24 września 2012 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny
na lata 2012-2015 na terenie Gminy Stronie
Śląskie

I. Wprowadzenie

Program Wsparcia Rodzin przygotowany został w oparciu o nowe zapisy prawa, tj. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej, obowiązującą od 01.01.2012 roku / ze zmianami/.

Art. 3 wymienionej ustawy stanowi:

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Natomiast art. 176 tej samej ustawy określa zadania własne gminy, są nimi m.in.:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 3) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy i inne. Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:
 - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
 - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
 - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stronie Śląskie na lata 2011-2021.

Rodzina to podstawowa komórka społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2015 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

II Opis zjawiska, diagnoza

2.1. Zakres zjawiska

Gmina miejsko – wiejska Stronie Śląskie położona jest w południowo- wschodniej części województwa dolnośląskiego i należy do powiatu kłodzkiego. Najwyższym szczytem w gminie jest Śnieżnik Kłodzki / 1425 m. n.p.m / usytuowany w południowo – zachodniej części gminy. W skład gminy wchodzi 16 miejscowości (9 sołectw) . Na koniec 2011 roku w gminie Stronie Śląskie zamieszkiwało 7801 osób, w podziale na :

OGÓŁEM	Mężczyźni	Kobiety	MIASTO			WIEŚ		
			Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
7801	3762	4039	6057	2873	3184	1744	889	855

Dane GUS na dzień 31.12.2011 roku, uzyskane z Narodowego Spisu Powszechnego.

Zmiany dokonujące się w Polsce w ostatnich latach są szczególnie widoczne w obszarze społecznego i ekonomicznego funkcjonowania obywateli. W Gminie Stronie Śląskie ok. 6% mieszkańców gmin stale lub okresowo korzysta z różnego rodzaju form pomocy społecznej, co jest przyjętym wskaźnikiem korzystania z pomocy na terenie kraju.

Trudności w społecznym funkcjonowaniu są szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych, ludzi starszych, rodzin wielodzietnych, niepełnych, opiekujących się osobą niepełnosprawną, gdyż nie są one w stanie na równi z innymi bez odpowiedniej pomocy przystosować się do zachodzących zmian.

Najczęściej zauważalnymi zmianami i procesami w sferze społecznej są:

- wzrost populacji ludzi starszych,
- zmiany struktury rodzin (powiększająca się liczba rodzin niepełnych, wczesne macierzyństwo),
- konkurencja na rynku pracy, (niskie wykształcenie, brak lub nieaktualne kwalifikacje zawodowe),
- niska mobilność zawodowa,
- ograniczenie w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych i materialnych rodzin,
- trudności w godzeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych,
- brak umiejętności funkcjonowania we współczesnych realiach (zaburzone relacje wewnątrz rodzin).

W oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim uznać należy, że wsparcie przywołanych grup stanowi priorytetowe zadanie pomocy społecznej realizowane

przez gminę. Wykaz głównych powodów przyznania świadczeń z pomocy społecznej daje obraz potrzeb mieszkańców gminy Stronie Śląskie.

powody przyznania pomocy	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie
ubóstwo	81	181
bezrobocie	143	373
niepełnosprawność	62	127
długotrwała lub ciężka choroba	45	95
bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	17	60
w tym :	13	43
rodziny niepełne		
rodziny wielodzietne	3	16
alkoholizm	34	69

Sprawozdanie roczne MPiPS , za okres 2011 r.

Jakkolwiek potrzeby osób niepełnosprawnych, osób starszych oraz rodzin wielodzietnych i dysfunkcyjnych są specyficzne dla każdej z tych grup, to są również wspólne i mogą wchodzić w zakres pozostałych. Gdyż osoba starsza może być jednocześnie niepełnosprawna, żyjąca w wielodzietnej lub dysfunkcyjnej rodzinie. Działania na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane w zależności od natężenia problemów. Odmienny form wsparcia i pomocy oczekują rodziny z problemem uzależnień, przemocy, odmiennych zaś te, gdzie występuje problem bezrobocia, bezdomności, ubóstwa, patologii, niewydolności wychowawczej. Jeszcze innych rodziny niepełne oraz z osobą niepełnosprawną.

2.2. Zjawiska niepożądane dotyczące rodziny na terenie Gminy Stronie Śląskie

Wieloletnia praca z rodziną i znajomość środowiska oraz współpraca z lokalnymi instytucjami daje nam wiedzę i podstawę aby określić najczęściej pojawiające się w rodzinach trudności oraz opisać zjawiska, które mogą przyczyniać się do ich pojawienia się lub pogłębienia. Główne problemy, z jakimi borykają się rodziny w Gminie Stronie Śląskie

- osłabienie więzi rodzinnych
- trudności wychowawcze
- niepełnosprawność
- długotrwała choroba
- ubóstwo
- uzależnienia
- trudności mieszkaniowe
- przemoc
- marginalizacja społeczna

Inne niepożądane zjawiska, które wpływają na pogorszenie się sytuacji rodzin w Gminie Stronie Śląskie :

- bezrobocie
- przestępczość
- niski poziom wykształcenia
- bierność i niska samoświadomość
- zaburzona komunikacja wewnątrz rodzinna
- nieumiejętność zorganizowania czasu wolnego dla rodziny
- uzależnienia
- zaburzona struktura rodziny, związki nieformalne, rodziny niepełne, wczesne macierzyństwo
- euro sieroctwo

2.3 Zasoby instytucji i organizacji działających na rzecz rodzin, na terenie Gminy Stronie Śląskie.

Zasoby Gminy oparte są na instytucjach działających na rzecz rodzin, organizacje pełniące funkcję wspierającą ale przede wszystkim na specjalistach z różnych dziedzin tworzących zasoby ludzkie zaangażowane w pomoc rodzinie.

1. Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Placówki oświatowe
4. Świetlice środowiskowe
5. Policja
6. Organizacje pozarządowe (Parafialne i inne)
7. Centrum Edukacji Turystyki i Kultury
8. Kościół Katolicki

III. Cele i zadania gminy

3.1. Cel główny

Wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie Stronie Śląskie.

3.2 Cele szczegółowe

- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
- Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
- Zapobieganie uzależnieniom także od środków psychoaktywnych.
- Wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych.

3.3 Adresaci programu

Rodziny wychowujące dzieci, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, niepełnosprawnością, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

3.4 Zadania

Koordinowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do Ośrodka Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim. Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny należy wziąć pod uwagę uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji. W działaniach profilaktycznych na rzecz rodzin wychowujących dzieci należy szczególną rolę przypisać organizacjom pozarządowym oraz kościelnym. Tak rozumiany program stanowić będzie pełne i kompleksowe ujęcie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cele, zadania	Podmiot odpowiedzialny
<i>Cel 1 : Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny</i>	
- objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, na terenie placówek oświatowych oraz w domach	OPS
- objęcie dożywianiem, w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, osób dorosłych wymagających tej formy wsparcia, szczególnie w podeszłym wieku,	OPS
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (m.in. kontakt z punktami szczepień, lekarzami rodzinnymi),	OPS
- zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie poradnictwa specjalistycznego, oraz w miarę możliwości schronienia	UM, OPS, GKRPA,
- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom,	OPS, organizacje społeczne
- pomoc w zaopatrzeniu osób niepełnosprawnych w niezbędny sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze.	PCPR, PFRON, OPS
<i>Cel 2: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących</i>	
- sfinansowanie pracy psychologów służących wsparciem uczniom, ich rodzicom i nauczycielom	dyrektorzy placówek oświatowych
- ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny i rodzin wspierających oraz pedagogów poprzez udział w warsztatach i innych formach edukacyjnych,	OPS
- zatrudnienie asystenta rodziny do pracy z rodzinami zagrożonymi	OPS
- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną,	OPS, placówki oświatowe, PCPR, asystent rodziny
- organizacja specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem	OPS, GKRPA
- organizowanie działań zmierzających do aktywizacji kandydatów na rodziny wspierające	OPS, asystent rodziny
- organizacja działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców,	OPS, asystent rodziny, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
- inicjowanie działań zmierzających do zwiększenia aktywności własnej rodzin i ich najbliższego otoczenia	OPS, organizacje pozarządowe

- bieżąca analiza problematyki bezrobocia na terenie Gminy oraz doskonalenie współpracy z miejscowym Powiatowym Urzędem Pracy, ze szczególnym uwzględnieniem działań służących powrotowi osób długotrwale bezrobotnym na rynek pracy,	OPS, PUP
- rozszerzenie oferty usług socjalnych i pracy socjalnej na rzecz osób niepełnosprawnych	OPS, PCPR
Cel 3: Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży	
- monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,	OPS, asystenci rodziny, pedagodzy szkolni
- kształtowanie właściwych modeli spędzania czasu wolnego dzieci, młodzież i całych rodzin oraz rozpropagowanie oferty na tego typu działania	placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, parafie, organizacje społeczne, CETiK
- wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka	OPS, organizacje społeczne
Cel 4: Zapobieganie uzależnieniom także od środków psychoaktywnych	
- profilaktyka poprzez edukację oraz wczesną interwencją w rodzinach zagrożonych uzależnieniami,	GKRPA, placówki oświatowe, OPS
Cel 5: Wspieranie interdyscyplinarne dzieci i rodzin naturalnych	
- koordynacja działań i bieżąca współpraca podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i młodzieży,	OPS
- edukacja i dobór działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne	OPS, wszystkie zaangażowane podmioty

Aby skutecznie wspierać rodziny i dzieci zagrożone dysfunkcją należy wypracować spójny system pracy. Pojedyncze instytucje czy organizacje w swojej pracy potrzebują wsparcia ze strony podmiotów podejmujących działania na rzecz całej społeczności lokalnej, aby ich praca była efektywna i przynosiła pożądane rezultaty. Szczególnie w obszarze oświaty, kultury, sportu, mieszkalnictwa i zdrowia. Środowiska słabsze wymagają oddziaływań interdyscyplinarnych nie tylko z zakresie dysfunkcji, która uruchamia zainteresowanie służb społecznych, ale wszystkich obszarów życia. Pełny i akceptowany społecznie udział rodziny w życiu społeczności lokalnej jest najlepszym gwarantem, że rodzina realizuje wszystkie swoje funkcje.

IV Potencjalne źródła finansowania

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Stronie Śląskie oraz budżetu państwa (programy rządowe).

V Monitorowanie Programu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim będzie co roku, do końca marca przedstawiał Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby w tym zakresie. W oparciu o przedstawione dane, Rada Miejska uchwała program wspierania rodziny oraz dokonuje zmian w już przyjętym dokumencie.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149, poz. 887 ze zm.) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzy letniego gminnego programu wspierania rodziny, zaś do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja trzy letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

Przyjęcie programu wsparcia rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Stronie Śląskie

na lata 2012 – 2015 przewiduje rozwój działań profilaktycznych mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka oraz zapobieganie narastania kryzysu. Ponadto poprzez rozwój rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracy z rodziną naturalną zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

Zakłada się, iż realizacja programu umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych jak i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, co w konsekwencji doprowadzi do minimalizacji występowania zjawiska sieroctwa społecznego. Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Przewodniczący Rady

Ryszard Suliński